

УДК 343.1:004.8(477)

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2026.01.3.12>

НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ)

Крамаренко К.С.,*студентка 3-го курсу**Полтавського юридичного інституту**Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

ORCID: 0009-0009-2238-8337

Тітко І.А.,*доктор юридичних наук, професор,**завідувач кафедри кримінального права та кримінально-правових дисциплін**Полтавського юридичного інституту**Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

ORCID: 0000-0003-4126-6967

Крамаренко К.С., Тітко І.А. Напрями використання штучного інтелекту в кримінальних провадженнях (за матеріалами судової практики).

Стаття присвячена комплексному дослідженню сучасного стану та перспектив інтеграції технологій штучного інтелекту в сферу кримінального судочинства України. Актуальність дослідження зумовлена стрімкою трансформацією правової дійсності під впливом цифровізації, що подекуди вимагає переосмислення фундаментальних засад кримінальної юстиції. У роботі проаналізовано дихотомію між потенційним підвищенням ефективності правосуддя та виникненням нових загроз для прав людини, зокрема таких як технології «DeepFake», «галюцинації» великих мовних моделей, складність встановлення умислу в діях автономних систем тощо.

Робота ґрунтується на емпіричному аналізі рішень з Єдиного державного реєстру судових рішень, що дозволяє перейти від теоретичних припущень до вивчення реальних моделей реагування судової системи на цей технологічний злам. При цьому зроблена авторами спроба систематизація розрізнених згадок про штучний інтелект за функціональними напрямками його застосування надала можливість виявити внутрішні суперечності та відсутність єдиної доктрини. Вказане зумовило висновок про існування потреби в науковому опрацюванні та нормативній регламентації процесів використання штучного інтелекту в юридичних процедурах.

У ході дослідження авторами виокремлено та проілюстровано п'ять основних напрямів використання штучного інтелекту в кримінальному провадженні, зокрема: 1) «використання штучного інтелекту як джерела аргументації», що має місце при зверненні учасників кримінального провадження до штучного інтелекту з метою оцінки юридично-значимих фактів (або аргументів опонента), із подальшими спробами використання отриманих результатів для підкріплення власної позиції; 2) «штучний інтелект як елемент предмету доказування», що охоплює випадки доказування фактів використання штучного інтелекту як інструменту протиправної діяльності; 3) «штучний інтелект як об'єкт судово-експертних досліджень», що зумовлено ризиком так званого «дивіденду брехуна» та необхідністю перевірки автентичності цифрових доказів; 4) «перекладання вини на штучний інтелект як стратегія захисту», що має місце у випадках, коли обвинувачені намагаються перекласти відповідальність на автономні алгоритми; 5) «застосування штучного інтелекту в системах предиктивного правосуддя», що передбачає використання штучного інтелекту (до прикладу, системи «Касандра») для прогнозування можливих юридично-значимих ризиків у поведінці особи.

У висновках наголошено на необхідності розробки комплексної нормативної бази та методичних рекомендацій для правників. Автори обґрунтовують доцільність імплементації міжнародного досвіду, зокрема принципів персональної відповідальності користувача за згенерований контент та обов'язкової верифікації даних, підкреслюючи, що штучний інтелект має залишатися допоміжним інструментом, який не може замінити людину-правника.

Ключові слова: штучний інтелект, кримінальне провадження, правова аргументація, доказування, спеціальні знання, судова експертиза, предиктивне правосуддя.

Kramarenko K.S., Titko I.A. Directions for the use of artificial intelligence in criminal proceedings (based on judicial practice materials).

The article provides a comprehensive study of the current state and prospects for integrating artificial intelligence technologies into the criminal justice system of Ukraine. The relevance of this research is driven by the rapid transformation of legal reality under the influence of digitalization, which necessitates a fundamental rethinking of the traditional principles of criminal justice. The study analyzes the dichotomy between the potential for increasing the efficiency of justice and the emergence of new threats to human rights, such as «DeepFake» technologies, «hallucinations» of large language models, and the complexity of establishing intent in the actions of autonomous systems.

The research is based on an empirical analysis of decisions from the Unified State Register of Court Decisions, moving from theoretical assumptions to the study of real models of the judicial system's response to technological disruption. By systematizing scattered references to integrating artificial intelligence based on its functional applications, the authors identify internal contradictions and the current lack of a unified legal doctrine. This underscores the urgent need for scientific development and regulatory frameworks for integrating artificial intelligence use in legal procedures.

The authors identify and illustrate five key directions for the use of integrating artificial intelligence in criminal proceedings: 1) «integrating artificial intelligence as a source of argumentation», where participants use integrating artificial intelligence to evaluate legally significant facts or opponent arguments to strengthen their own position; 2) «integrating artificial intelligence as an element of the subject of proof», covering cases where integrating artificial intelligence is used as a tool for illegal activities; 3) «integrating artificial intelligence as an object of forensic research», necessitated by the «liar's dividend» risk and the need to verify the authenticity of digital evidence; 4) «shifting blame to artificial intelligence as a defense strategy», where the accused attempt to shift responsibility to autonomous algorithms; 5) «integrating artificial intelligence in predictive justice systems», involving the use of systems (e.g., «Cassandra») to predict legally significant behavioral risks and recidivism.

The conclusions emphasize the need for a comprehensive regulatory framework and methodological guidelines for practitioners. The authors advocate for implementing international experience, specifically the principles of personal responsibility for generated content and mandatory data verification, asserting that integrating artificial intelligence must remain an auxiliary tool that cannot replace a human lawyer.

Key words: artificial intelligence, criminal proceedings, legal argumentation, evidence, special knowledge, forensics, predictive justice.

Постановка проблеми. Стрімка інтеграція цифрових технологій у суспільне життя неминуче трансформує й сферу правосуддя. В Україні цей процес має системний, державно підтримуваний характер, що проявляється у впровадженні та модернізації до прикладу таких систем, як Єдиний реєстр досудових розслідувань [1] та інформаційно-телекомунікаційна система досудового розслідування «eCase» [2]. На цьому тлі поява та поширення технологій штучного інтелекту є не просто черговим нововведенням, а виглядає як наступний етап еволюції, що ставить перед кримінальною юстицією фундаментальні виклики.

Актуальність теми зумовлена глибокою дихотомією, яку штучний інтелект вносить у кримінальне провадження. З одного боку, Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні передбачає його використання для підвищення ефективності правосуддя, зокрема через аналіз великих масивів даних та автоматизацію рутинних завдань [3]. З іншого боку, як відмічається дослідниками, впровадження штучного інтелекту створює значні етичні та правові загрози. Зокрема, учасники фахових дискусій вказують на ризики упередженості та дискримінації, загрозу інституційній незалежності судової влади через передачу контролю розробникам інструментів обробки даних, а також на проблему відповідальності за помилки й відсутність емпатії та морального розуміння у систем штучного інтелекту [4].

Мета дослідження. Мета дослідження полягає у спробі системного аналізу та класифікації зародкової української юридичної практики щодо використання штучного інтелекту у кримінальному провадженні. Робота ґрунтується на емпіричному аналізі рішень з Єдиного державного реєстру судових рішень, що дозволяє перейти від теоретичних припущень до вивчення реальних моделей реагування судової системи на цей технологічний злам. Спроба систематизація розрізнених згадок про штучний інтелект за функціональними напрямками його застосування виявляє внутрішні суперечності та відсутність єдиної доктрини, що свідчить про нагальну потребу в науковому опрацюванні та нормативній регламентації.

Стан опрацювання проблематики. Проблематика інтеграції штучного інтелекту в юриспруденцію активно досліджується як в Україні, так і за її межами. Серед вітчизняних науковців внесок у розробку цієї тематики зробили: Я. Берназюк (дослідження практичних аспектів, етичних

та організаційних рамок використання штучного інтелекту в юридичній сфері) [5; 6]; Д. Белов, М. Белова, І. Рушак (дослідження міжнародного досвіду використання штучного інтелекту в досудовому розслідуванні) [7]; І. Гловюк (дослідження питань кваліфікації використання ChatGPT як «неповаги до суду», а також проблематики використання сторонами штучного інтелекту при складанні процесуальних документів) [8; 9]; М. Карчевський (дослідження штучного інтелекту в контексті кримінального права) [10]; С. Матулене, В. Шевчук, Ю. Балтрунене (дослідження проблематики застосування технологій штучного інтелекту в діяльності органів правопорядку та юстиції в умовах воєнного стану і глобальних загроз) [11]; Т. Рабко (дослідження прикладного ракурсу використання штучного інтелекту правниками та відповідної судової практики) [12]; О. Радутний (дослідження взаємозв'язку штучного інтелекту та інформаційної безпеки у кримінально-правовій площині) [13]; Д. Тесля, І. Гудима, Т. Плугатор (дослідження проблематики встановлення фактів генерування доказової інформації з використанням штучного інтелекту) [14]; Ж. Удовенко, І. Басиста (дослідження можливих напрямів використання штучного інтелекту в кримінальному процесі в контексті національного і зарубіжного досвіду) [15]; С. Ходжалиєва (дослідження неточностей у роботі штучного інтелекту та їх впливу на судову практику) [16] та ін.¹

У міжнародному дискурсі ключовими є питання прозорості та (не)упередженості алгоритмів. К. Мур та ін. наголошують на неприпустимості використання «чорних скриньок» у правосудді та обґрунтовують право обвинуваченого розуміти логіку системи, що впливає на його долю [17]. Р. Мовва у своїй соціотехнічній критиці доводить, що системи штучного інтелекту, навчені на історичних даних правоохоронних органів, неминуче відтворюють та легітимізують наявні системні упередження («dirty data, bad predictions») [18]. Практичним прикладом спроби врегулювання цих ризиків є Тимчасова політика щодо використання штучного інтелекту в судовій системі штату Нью-Йорк, яка встановлює принципи відповідальності користувача, обов'язкової перевірки згенерованого контенту та суворого захисту конфіденційної інформації [19].

Виклад основного матеріалу. Вивчення наукових джерел виявляє глибинний конфлікт, що виходить за межі простої технологічної модернізації. Це епістемологічне зіткнення між правовою системою, що базується на принципах людського розуму, верифікованості доказів та змагальності сторін, і генеративним штучним інтелектом, який оперує імовірнісними кореляціями та створює твердження, які далеко не завжди можуть бути перевірені. Саме ця несумісність способів пізнання значною мірою пояснює опір судової системи, яка інтуїтивно захищає власні онтологічні основи.

Аналіз судової практики з Єдиного державного реєстру судових рішень дозволяє виокремити кілька основних напрямів, за якими технології штучного інтелекту інтегруються у кримінальне провадження, демонструючи вкрай різне ставлення суду залежно від ролі, яку відіграє штучний інтелект. Зупинимось на них більш детально та проілюструємо із використанням судової практики.

Напрямок 1 «Штучний інтелект як джерело аргументів та доказів». Це доволі поширений напрям, який відображує ситуації, де учасники процесу намагаються використати згенерований штучним інтелектом контент для підсилення своєї позиції та/або аргументації. До прикладу, в одній з судових ухвал відображена ситуація, коли захисник заперечував проти продовження обвинуваченому строку дії запобіжного заходу, вказуючи, що після перевірки штучним інтелектом клопотання прокурора про продовження запобіжного заходу було виявлено, що у клопотанні прокурора не зазначені ризики [20]. В іншому випадку захисник аргументував неможливість задоволення клопотання прокурора про продовження строків досудового розслідування, посилаючись на відповідну оцінку цього клопотання штучним інтелектом [21]. Також в судовій практиці нами було виявлено випадок, коли особа, яка подала касаційну скаргу, серед аргументів вказувала, що судами попередніх інстанцій не були враховані розрахунки, зроблені штучним інтелектом, які підтверджують її невинуватість у вчиненні інкримінованого кримінального правопорушення [22].

Відмітимо, що в практиці можна зустріти й випадки використання штучного інтелекту судами, хоча в подальшому це знаходить негативну оцінку при перегляді відповідних рішень вищими інстанціями. Так, в одному з кримінальних проваджень колегія суддів апеляційного суду, оцінюючи вирок суду першої інстанції, звернула увагу на таке: «зміст вироку, який обтяжений довільним трактуванням загальних понять, тверджень, наведенням теоретичних аспектів права, згенерованих штучним інтелектом «ChatGPT», ставить під сумнів суддівський розсуд та судове тлумачення окремих питань, беручи до уваги суть пред'явленого обвинувачення. ... Вирок у такому вигляді без встановлення судом фактичних обставин кримінального провадження в будь-якому разі не може бути законним. ... Використання технологій повинно, перш за все, поважати природу судового процесу (пункт 90 висновку КРЄС № 26 (2023) від 1 грудня 2023 року «Рухаючись вперед: використання асистивних технологій у судочинстві»). Штучний інтелект може бути корисним та допо-

¹ Безперечно, наведений тут список джерел та науковців не є вичерпним.

міжним інструментом у сфері правосуддя, але не може замінити роль суддів (рішення Верховного Суду від 08 лютого 2024 року у справі 925/200/22)» [23].

Тож, на сьогодні судова практика в межах цього напрямку є доволі послідовною у несприйнятті згенерованої штучним інтелектом інформації, оскільки: (а) відповіді штучного інтелекту не визнаються як джерело достовірної науково доведеної інформації (постанова КГС ВС від 08.07.2025 у справі № 925/496/24), (б) такі відповіді не є джерелом доказів у кримінальному провадженні [24]. Практиці також відомі випадки, коли судді розцінювали апелювання до позиції, згенерованої штучним інтелектом (зокрема, ChatGPT), як зловживання процесуальними правами та прояв неповаги до суду [25].

Напрямок 2 «Штучний інтелект як елемент предмету доказування». Цей напрям є доволі поширеним в ситуаціях, коли штучний інтелект виступає не інструментом аргументації в процесуальних спорах, а безпосереднім знаряддям злочину, яке має бути досліджене під час судового розгляду. Зокрема, наприклад, йдеться про використання технологій «DeepFake» для створення фейкових відео з метою шахрайства чи несанкціонованого доступу до онлайн-банкінгу [26]. Також фіксуються випадки створення за допомогою штучного інтелекту дипфейк-відеороликів із зображенням реальних осіб для заволодіння коштами громадян шляхом обману [27] та генерації голосу посадових осіб для поширення дезінформації [28]. У таких справах суди змушені розглядати штучний інтелект як об'єктивну реальність та елемент фактичних обставин справи.

У контексті цього напрямку варто зазначити, що іноді штучний інтелект використовується зловмисниками як елемент шахрайської схеми, однак не як знаряддя злочину, а як «маркетингова наживка». До прикладу, злочинці використовують термін «штучний інтелект» для надання своїм шахрайським проектам вигляду інноваційності та технологічності з метою залучення коштів громадян під видом інвестицій в компанію, що нібито займається розробкою продуктів на базі штучного інтелекту [29].

Напрямок 3 «Штучний інтелект як об'єкт судово-експертних досліджень». Поширеність контенту, згенерованого штучним інтелектом, доволі часто породжує обґрунтовані сумніви в автентичності цифрових доказів. Учасники провадження все частіше заявляють клопотання про призначення судових експертиз з метою з'ясування, чи не були фото-, аудіо- або відеоматеріали створені або змінені за допомогою штучного інтелекту. Наприклад, в одному з кримінальних проваджень у межах розслідування сторона захисту ставила перед експертом питання щодо можливості виключення застосування штучного інтелекту (зокрема, генераторів голосу) при створенні звукозаписів [30]. В іншій справі обвинувачений просив призначити експертизу фотознімків, посилаючись на можливість їх підроблення шляхом застосування штучного інтелекту [31]. Ще одним прикладом є випадок, коли обвинувачений в суді висловлював переконання у тому, що «в умовах стрімкого розвитку цифрових технологій та насамперед технологій штучного інтелекту (LLM), орган досудового розслідування, діючи в умовах конфлікту інтересів його керівника, сфабрикував аудіозаписи розмов та вчинив дії задля фальсифікації доказів на підтвердження існування «злочинної організації»» [32]. Доволі ілюстративною в цьому контексті є й ситуація, коли учасник процесу просив суд «призначити експертизу щодо фотознімків трупу, наданих Державною спеціалізованою установою «Харківське обласне бюро судово-медичної експертизи». В обґрунтування свого клопотання посилався на ненадання державною установою відеозапису розтину тіла та можливість підроблення знімків, шляхом застосування «штучного інтелекту» ... оскільки зазначені фотознімки в матеріалах справи були відсутні, а на теперішній час вони з'явилися. У зв'язку з чим просив призначити судову фототехнічну експертизу для з'ясування справжності фотознімків» [31]. Відмітимо, що стрімке поширення відкритого доступу до технологій на основі штучного інтелекту на сьогодні породжує так званий ефект «дивіденду брехуна» (Liar's Dividend)¹, коли через загальну обізнаність про існування дипфейків стає легше ставити під сумнів і цілком автентичні цифрові докази [33].

Напрямок 4 «Перекладання вини на штучний інтелект як стратегія захисту» знаходить відображення в ситуаціях, коли обвинувачені намагаються перекласти відповідальність на автономну систему, заперечуючи наявність власного умислу. Так, у справі щодо розповсюдження дитячої порнографії сторона захисту стверджувала, що інкриміновані зображення були надіслані створеним засудженим штучним інтелектом (роботом) без його відома (однак суд відхилив цю версію, спираючись на інші докази) [34]. Подібним чином, в іншій справі обвинувачений відстоював версію, що всі виявлені на його комп'ютері фотографії були згенеровані штучним інтелектом без його

¹ Термін «дивіденд брехуна» було вперше запропоновано Р. Чесні та Д. Сітрон у праці «Deepfakes and the New Disinformation War». Він характеризує ерозію довіри до цифрових доказів, коли сама лише можливість фальсифікації контенту дозволяє скептично ставитися до будь-яких правдивих записів.

відома [35]. Аналогічну логіку використовував обвинувачений у державній зраді, пояснюючи, що фотографії оборонних укріплень, які з його акаунту були надіслані ворогу, могли бути згенеровані штучним інтелектом без участі самого обвинуваченого [36]. Наразі суди відхиляють такі доводи, проте, думається, що з розвитком автономності штучного інтелекту спростування цієї лінії захисту неминуче ускладниться.

Напрямок 5 «Штучний інтелект в системах предиктивного правосуддя». Цей напрям представляє інституційне, санкціоноване державою використання систем, що діють на основі штучного інтелекту, для оцінки майбутніх ризиків [37]. У судових рішеннях згадується система «Касандра», що використовується органами пробації для оцінки ризику рецидиву [38]. Примітно, що подекуди зустрічаються ситуації, коли має місце розбіжність між висновком штучного інтелекту та оцінкою, зробленою людиною на основі всіх матеріалів справи. До прикладу, як відмічено в одній з судових ухвал, «розбіжності щодо рівня ризиків між характеристикою та висновком мають місце тому, що характеристика була підготовлена системою «Касандра», що є штучним інтелектом, а висновок робився на підставі всіх матеріалів, що є в особовій справі, а також висновку психолога» [39]. Це ілюструє практичні ризики, описані у міжнародних дослідженнях науковців: непрозорість логіки та потенційна упередженість штучного інтелекту.

Висновки. Проведений огляд судової практики свідчить, що система кримінальної юстиції України перебуває у доволі фрагментованій фазі реагування на виклики, пов'язані з використанням штучного інтелекту. З огляду на це, вбачається необхідність у таких кроках: 1) розробці комплексної нормативної бази, що регулювала б використання штучного інтелекту в процесуальному праві загалом, і в кримінальному процесі зокрема. За основу можуть бути взяті міжнародні практики, зокрема принципи, закладені в політиці судової системи штату Нью-Йорк: персональна відповідальність користувача за кінцевий продукт, обов'язкова верифікація згенерованих даних та суворі правила захисту конфіденційної інформації [18; 19; 40]; 2) створенні методичних рекомендацій для професійних учасників процесу (суддів, прокурорів, адвокатів). Такі рекомендації мають чітко визначати умови подання згенерованих штучним інтелектом матеріалів, критерії їх оцінки (з акцентом на надійності та релевантності, а не на джерелі походження). Це дозволить перейти від політики тотального заперечення до виваженої та обґрунтованої оцінки, утверджуючи підхід, який вже знаходить своє відображення у позиціях вищих судових інстанцій. Адже, як слушно вказано в одному з рішень Верховного Суду, «штучний інтелект може бути корисним та допоміжним інструментом у сфері правосуддя, але не може замінити роль суддів» [41].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Єдиний реєстр досудових розслідувань / Ген. прокуратура України. Київ, 2025. URL: <https://erdr.gp.gov.ua/erdr/erdr.web.system.LoginPage.cls> (дата звернення: 21.10.2025).
2. eCase: Інформаційно-телекомунікаційна система досудового розслідування «іКейс». *Національне антикорупційне бюро України*. 2025, 3 квіт. URL: <https://nabu.gov.ua/tags/ecase> (дата звернення: 21.10.2025).
3. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні: Розпорядж. Каб. Міністрів України від 2 груд. 2020 р. № 1556-р. Ред. від 29.12.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-r#Text> (дата звернення: 21.10.2025).
4. Штучний інтелект в кримінальному правосудді: Discussion paper / Центр Дністрянського. *JustTalk*. 2024, 31 січ. URL: <https://justtalk.com.ua/post/shtuchnij-intelekt-v-kriminalnomu-pravosuddi-discussion-paper> (дата звернення: 21.10.2025).
5. Берназюк Я. Практичні аспекти використання технології штучного інтелекту в юридичній сфері. *Підготовка та підвищення рівня кваліфікації старших секретарів, секретарів, головних і провідних спеціалістів, консультантів місцевих, апеляційних судів, Вищого антикорупційного суду та Верховного Суду, 19 листопада 2024 року*. Київ: Верхов. Суд, 2024. URL: https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/prezentacii_2024/108_AI_practice_bernaziuk.pdf (дата звернення: 22.10.2025).
6. Берназюк Я. Штучний інтелект у діяльності Верховного Суду: етичні та організаційні рамки. *Презентація Посібника з відповідального використання ШІ для правників, 4 вересня 2025 року*. Київ: Верхов. Суд, 2025. URL: https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/prezentacii_2025/142_AI_in_SC_Ethical_Organizational_Frameworks_bernaziuk.pdf (дата звернення: 06.11.2025).
7. Белов Д.М., Белова М.В., Руцак І.В. Штучний інтелект у досудовому розслідуванні кримінальних справ: окремі питання міжнародної практики. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. С. 818–824. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/324040/314113> (дата звернення: 22.10.2025).

8. Глов'юк І.В. Покликання стороною провадження на результати, згенеровані ChatGPT: чи це неповага до суду? *Штучний інтелект у правовій практиці: межі та можливості: зб. тез круглого столу, 14 берез. 2025 р.* Львів : ЛьвДУВС, 2025. С. 78–81. URL: https://if.uu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/05/14_03_2025.pdf (дата звернення: 22.10.2025).
9. Глов'юк І. Використання стороною ШІ у процесуальних документах: (не)зловживання? *Форум з кримінального права та процесу імені Й. Л. Бронза, 29 серпня 2025 року.* Одеса: Рада адвокатів Одес. обл., 2025. DOI: <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.15577.17760>.
10. Карчевський М. Кримінальне право в умовах цифрової трансформації. Від несанкціонованого доступу до «jailbreak» штучного інтелекту : монографія. Харків: Право, 2025. 176 с.
11. Матулене С., Шевчук В., Балтрунене Ю. Штучний інтелект в діяльності органів правопорядку та юстиції: український та європейський досвід. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики.* 2023. Вип. 4. С. 12–46. DOI: <https://doi.org/10.32353/khrife.3.2022.02>.
12. Рабко Т. Штучний інтелект у ролі консультанта. Чи приймає суд його висновки? *Вища школа адвокатури НААУ.* 2025, 5 септ. URL: <https://www.hsa.org.ua/blog/stucnii-intelekt-u-rolii-konsultanta-ci-priimaje-sud-iogo-visnovki> (дата звернення: 22.10.2025).
13. Радутний О.Е. Штучний інтелект, інформаційна безпека та законотворчий процес (кримінально-правовий аспект). *Інформація і право.* 2018. № 1. С. 149–158. URL: https://ippi.org.ua/sites/default/files/18_3.pdf (дата звернення: 22.10.2025).
14. Тесля Д., Гудима І., Плугатор Т. Допустити не можна відкинути: як довіряти електронним доказам у кримінальному процесі? *JustTalk.* 2025. 6 листоп. URL: <https://justtalk.com.ua/post/dopustiti-ne-mozhna-vidkinuti-yak-doviryati-elektronnim-dokazam-u-kriminalnomu-protsesi> (дата звернення: 22.10.2025).
15. Удовенко Ж.В., Басиста І.В. Використання штучного інтелекту у кримінальному провадженні: ілюзія чи реальність. *Штучний інтелект у правовій практиці: межі та можливості: зб. тез Всеукр. круглого столу, 15 берез. 2024 р.* Львів: ЛьвДУВС, 2024. С. 188–197. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c84d2676-9629-40ca-b064-a72176a52501/content> (дата звернення: 22.10.2025).
16. Ходжалиєва С. «Галюцинації» штучного інтелекту та їх вплив на розгляд судових справ. *Вища школа адвокатури НААУ.* 2025, 8 верес. URL: <https://www.hsa.org.ua/lectors/xodzalijeva-salatin/articles/galiucinaciyi-stucnogo-intelektu-ta-yix-vpliv-na-rozgliad-sudovix-sprav> (дата звернення: 22.10.2025).
17. Concerning the Responsible Use of AI in the U.S. Criminal Justice System / Moore C., Gill C., Bliss N. et al. *Communications of the ACM.* 2025. Vol. 68, iss. 9. P. 41–44. URL: <https://dl.acm.org/doi/10.1145/3722548> (дата звернення: 23.10.2025).
18. Movva R. Fairness Deconstructed: A Sociotechnical View of 'Fair' Algorithms in Criminal Justice. *arXiv:2106.13455.* 2021, 25 Jun. URL: <https://arxiv.org/abs/2106.13455> (дата звернення: 23.10.2025).
19. New York State Unified Court System. Interim Policy on the Use of Artificial Intelligence (effective October 2025). URL: <https://www.nycourts.gov/LegacyPDFS/a.i.-policy.pdf> (дата звернення: 23.10.2025).
20. Ухвала Київського районного суду м. Одеси від 05 квітня 2023 р. у справі № 520/8766/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110040630> (дата звернення: 24.10.2025).
21. Ухвала слідчого судді Жовтневого районного суду Миколаївської області від 15 березня 2023 р. у справі № 477/1012/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110583478> (дата звернення: 24.10.2025).
22. Ухвала Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 31 березня 2025 р. у справі № 743/1378/13-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126289928> (дата звернення: 24.10.2025).
23. Ухвала Київського апеляційного суду від 30 липня 2025 р. у справі № 755/11177/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129699665> (дата звернення: 24.10.2025).
24. Ухвала Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду від 01 вересня 2025 р. у справі № 991/3222/25. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129856098> (дата звернення: 24.10.2025).
25. Ухвала Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду від 28 травня 2025 р. у справі № 991/4110/25. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127690240> (дата звернення: 24.10.2025).
26. Ухвала Печерського районного суду м. Києва від 03 липня 2025 р. у справі № 757/31011/25-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128844006> (дата звернення: 24.10.2025).

27. Ухвала Дніпровського районного суду м. Києва від 11 вересня 2025 р. у справі № 755/4126/25. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130189001> (дата звернення: 24.10.2025).
28. Ухвала Вінницького міського суду Вінницького області від 11 березня 2024 р. у справі № 127/7820/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/117696764> (дата звернення: 24.10.2025).
29. Ухвала Одеського апеляційного суду від 25 вересня 2024 р. у справі № 947/17948/24 1-кс/947/10494/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/121963694> (дата звернення: 24.10.2025).
30. Ухвала Приморського районного суду м. Одеси від 10 вересня 2024 р. у справі № 522/25297/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/121524211> (дата звернення: 24.10.2025).
31. Ухвала Немишлянського районного суду м. Харкова від 22 вересня 2025 р. у справі № 645/1727/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130499646> (дата звернення: 24.10.2025).
32. Ухвала Вищого антикорупційного суду від 29 вересня 2025 р. у справі № 991/9651/25. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130789028> (дата звернення: 24.10.2025).
33. Chesney R., Citron D. Deepfakes and the New Disinformation War: The Coming Age of Post-Truth Geopolitics. *Foreign Affairs*. 2019. URL: https://scholarship.law.bu.edu/shorter_works/76 (дата звернення: 24.10.2025).
34. Постанова Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 27 травня 2025 р. у справі № 161/5016/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127826090> (дата звернення: 24.10.2025).
35. Вирок Первомайського міськрайонного суду Миколаївської області від 12 березня 2025 р. у справі № 484/4660/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125772125> (дата звернення: 24.10.2025).
36. Вирок Дзержинського районного суду м. Кривого Рогу Дніпропетровської області від 14 жовтня 2024 р. у справі № 210/3372/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/122455692> (дата звернення: 24.10.2025).
37. Ткачук Б. Мін'юст створив штучний інтелект, який аналізуватиме злочинців. Він визначає, чи можуть вони знову щось скоїти. *Hromadske*. 2020, 13 верес. URL: <https://hromadske.ua/posts/minyust-stvoriv-shtuchnij-intelekt-yakij-analizuvatime-zlochinciv-vin-viznachaye-chi-mozhut-voni-znovu-shos-skoyiti> (дата звернення: 24.10.2025).
38. Вирок Ужгородського міськрайонного суду Закарпатської області від 20 липня 2021 р. у справі № 308/7867/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98435140> (дата звернення: 24.10.2025).
39. Ухвала Олександрійського міськрайонного суду Кіровоградської області від 02 червня 2025 р. у справі № 941/456/25. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127827328> (дата звернення: 24.10.2025).
40. Судова система штату Нью-Йорк встановила правила використання штучного інтелекту суддями та працівниками суду. *Судово-юридична газета*. 2025. 13 жовт. URL: <https://sud.ua/uk/news/abroad/343528-sudebnaya-sistema-shtata-nyu-york-ustanovila-pravila-ispolzovaniya-ii-sudyami-i-sotrudnikami-suda> (дата звернення: 26.10.2025).
41. Ухвала Касаційного господарського суду Верховного Суду від 08 лютого 2024 р. у справі № 925/200/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/116984639> (дата звернення: 26.10.2025).

Дата першого надходження рукопису до видання: 5.01.2026
Дата прийняття до друку рукопису після рецензування: 26.01.2026
Дата публікації: 2.02.2026